

**MAGYAR NYELVÉSZ PÁLYAKÉPEK
ÉS ÖNVALLOMÁSOK**

85.

HIDAS JUDIT

**Budapest
2009**

Sorozatszerkesztő:
Bolla Kálmán

Technikai szerkesztő:
Földi Éva

ISSN 1419–4481
ISBN 978-963-9559-44-8

© *Bolla Kálmán*

Kiadja a Zsigmond Király Főiskola.
Felelős kiadó: Dr. Bayer József rektor.
Hozott anyagról sokszorosítva.
ROBINCO Kft. Felelős vezető: Kecskeméthy Péter.

HIDASI JUDIT

Hidasi Judit

üres

HIDAS JUDIT VALLOMÁSA PÁLYÁJÁRÓL

Szerencsésnek érzem magamat, hogy Magyarországon jöttem a világra. Ugyanis ha nem ide születek, akkor életem során sokkal kevesebb élmény ért volna – akár nyelvíleg, akár kulturálisan.

A hatvanas-hetvenes években, amikor iskoláimat végeztem Budapesten, a magyar oktatás a maga szigorú orosz-porosz hagyomány-áthallásaival nem engedte lazálni a diákokat: a tanárok sokat követeltek és igényesek voltak, a diákok jól-rosszul teljesítettek, de annyi önbecsülés mindenkiben volt, hogy a tudás előtt fejet hajtson. Egyetemista koromban egy-egy házibulin sikknek számított olvasottnak lenni, sikk volt az avantgarde filmek világában tájékozottnak mutatkozni, sikk volt klasszikus zenei műveltséggel rendelkezni. Vagyis az az intellektuális-szellemi milió, ami jellemezte szűkebb környezetemet, mély és tartós nyomot hagyott bennünk, akkori fiatalokban – amiért aztán később nem győztem hálás lenni a sorsnak. Bárhová vetett is a későbbiekben jó szerencsém, soha nem vallottam szégyent más nációk képviselőihez képest sem tárgyi ismeretekben, sem pedig intellektuális megmérettetésekben.

Az általános és középiskolai tanulmányaimat egyazon intézményben, az Ady Endre 12 évfolyamos iskolában teljesítettem Budapest II. kerületében – nem messze a szülői háztól és közel a mai lakásunkhoz is. Ez az iskola a Budapesti Tanítóképző gyakorló iskolájaként működött annak idején, aminek két nagy előnye volt: egyrészt megtanultunk kiskortól fogva „zajban” figyelni és önállóan tanulni. Egyazon tanteremben több korcsoportoz tartozó gyerekcsoport számára zajlott ugyanazon tanító néni vezényletével és megosztott figyelmével az óra: a leendő tanítók nálunk hospitáltak és rajtuk gyakorolták az osztatlan iskolákban történő oktatást. Amíg a másik társaság hangosan „tanult”, addig mi önálló „csendes” feladatokat oldottunk meg. (Ez a tapasztalat később nagyon hasznosnak bizonyult számomra ázsiai közegben: ott tudniillik az alapzaj jóval magasabb az európainál, és ott különösen hasznos, ha valaki tud elvonatkoztatni a környezetétől, azaz nem csak ideális privát-szférában tud hatékonyan tevékenykedni.) A másik hatalmas előnyt az jelentette, hogy évekig gazdag tapasztalatú, kitűnő mester-tanárok kezei alatt csiszolódtunk – vagyis nagyszerű alapokat kaptunk, biztos talajról indultunk neki a magasabb iskoláknak. A szülői ház szeretetteljes, ámde szigorú rendje ugyancsak jó háttérnek bizonyult: mindhárman testvérek az igényesség légkörében szocializálódtunk.

A gimnáziumban ugyan német tagozatra jártam, de bizonyára a jó tanári felkészítésnek is köszönhetően elsőre felvételt nyertem az ELTE Bölcsészettudományi Karának az angol–oroszlakára. Akkoriban nagy létszámú évfolyamok voltak, mégis jutott idő és odafigyelés a szemináriumi munkára, de még az egyéni konzultációkra is. És milyen kiváló tanáregyéniségek vezetése alatt! Az indexem kész kultúrtörténeti panoptikum: Dolmányos István, Stephanides Károlyné, Kocztur Gizella, Újházy Lászlóné, Benedek Marcell, Fülöp Károly, Ruttkay Kálmán, Hutterer Miklós, Szenczi Miklós, András László, Antal László, Kniezsa Veronika, Osztovics Levente, Elbert János, Mikó Pálné... Miután érdeklődésem egyre inkább a nyelvészet felé fordult, kapva kaptam a lehetőségen, hogy egyéni tanrendben felvegyem az akkor induló általános és alkalmazott nyelvészetet. Több kiváló tanárommal a második diplomám megszerzéséért folytatott tanulmányok során ismételtlen összehozott jó sorsom: Bolla Kálmán, Péter Mihály, Hollós Attila, Voigt Vilmos. Az Általános és Alkalmazott Nyelvészeti Tanszék akkortájt afféle mi-újság-a-modern-humán-tudományokban fórumként is szolgált: Szépe György szemináriumaira, Balázs János, Kiefer Ferenc, Telegdi Zsigmond előadásaira és Zsilka János óráira más karokról és más diszciplínákból is szép számmal jelentek meg érdeklődők kezdve balerináktól teológusokig, filmesektől (Bódi Gábor) katonatisztekig. Az „izmusok” korában az egyre táguló és nemzetköziesedő tudományos világ híreit, üzeneteit, újdonságait csak úgy itta magába ez a heterogén, ámde annál fogékonyabb közönség – amelynek én is részese lehettem.

Japánba 1977-ben kerültem a Tokai Egyetem ösztöndíjasaként. A japán nyelv iránt középiskolás korom óta érdeklődtem – először baráti alapon magánórákat vettem Récei Tibortól (aki szibériai hadifogságban sajátította el a japán nyelvet fogolytársaitól), majd Major Gyula tanár úr óráit látogattam – részben a TIT-en, részben az ELTE Kínai és kelet-ázsiai tanszékén tartott fakultációkon: noha ezeket főleg azokért a kulturális csemegékért és anekdotákért kedveltem, amelyekkel Major tanár úr nem fukarkodott ellátni tanítványait. Az ELTE biztosított helyet Hani Kyoko neves zenepedagógus önkéntes japán nyelvórafoglalkozásainak is, aki Bartók kutatásai mellett talált időt arra, hogy anyanyelvével minél több magyart fertőzzön meg. Ez az ismeretség a későbbiekben sok értékes tapasztalathoz segített a japán oktatás világában.

Japánt megtapasztalni és megélni rengeteg élményt jelentett számomra – nemcsak nyelvileg, hanem kulturálisan is. Noha rendelkeztem korábbról némi nemzetközi kollégiumi előélettel – hiszen 1971-ben Leningrádban a Zsdanov Egyetemen tölthettem egy rendkívül hasznos és kulturálisan gazdag fél évet, de a japáni egyetemi világ és általában az ázsiai élet-stílus a kultúrák találkozásának egészen más vetületeire vetett fényt. Talán ettől a sorsfordító élménytől eredeztethető érdeklődésem az interkulturális kommunikáció iránt. Annyi félreértés, annyi elértés, annyi értetlenség, annyi felismerés, annyi rádöbbenés, egy szóval annyi kulturális kihívás és benyomás ért, hogy ezek elemzését és feldol-

gozását tekintetem és tekintem egyik legizgalmasabb tudományos-kutatói feladatommak azóta is.

Japánban felnőtt életem mindösszesen vagy tíz esztendejét töltöttem: a kisebb tanulmányutakat és továbbképzéseket nem számítva két hosszabb alkalommal mint posztgraduális ösztöndíjas, egyszer mint szociolingvisztikai kutató, és végül a 2000-es évek elején öt éven át mint egyetemi oktató. Jó sorsom úgy hozta, hogy Japánban is kitűnő mesterek irányításával tanulhattam: Teramura Hideo nyelvészprofesszor egyik kidolgozója és megálmodója volt a japán mint idegen nyelv mesterkursusnak, akinek az óráit az Osakai Idegen Nyelvek Egyetemén látogathattam; Tokugawa Munemasa professzor, a Japán Nyelvtudományi Intézet vezető dialektológusa és a Gakushuin Egyetem tanára ugyancsak bizalmába fogadott és a magyarországi japán nyelvoktatásra vonatkozó adatbázis feldolgozására kért föl. Nagy megtiszteltetésnek érzem, hogy mindkettőjükről én készíthettem a szócikket a Max Niemeyer Verlag kiadásában 2009-ben megjelent *Lexicon Grammaticorum*-ban. Okutsu Keiichiro és Tanaka Akio professzorokkal (akiknek a Japán nyelvi bevezetőjét én ültettem át magyar nyelvre) a mai napig tartom a kapcsolatot, Endo Orié szociolingvista professzor nem csak kutatásaim egyik témavezetője volt, de több általa szerkesztett kötetbe szerzőként is meghívott. Kume Teruyuki, a Rikkyo Egyetem professzora és az interkulturális kommunikáció-kutatások egyik doyen-je komparatív kommunikáció-stratégiai projektjébe invitált meg társkutatóként. De ide kívánczok Kamada Osamu, Yamanaka Kei, Matsui Yoshikazu, Kawaguchi Yoshikazu, Kadokura Masami, Sasaki Mizue és sok más nagyhírű professzor megemlékezése is, akikhez az aktív tudományos kapcsolaton túl számos izgalmas konferenciaélmény, projektmunka is fűz. A japáni tapasztalatok – a nyelvi fejlődésen túl – sokat adtak az akadémiai kultúrák és a mentalitásbeli különbségek, az ázsiai világszemlélet és egy számunkra szokatlan életstílus megismerésében is.

A tanulás és külföldi tanulmányutak ellenére és mellett – köszönhetően mindenkorai főnökeim rugalmasságának és megértésének – 1971 óta folyamatos a munkaviszonyom a Külkereskedelmi Főiskolán (amely intézmény 2000 óta Budapesti Gazdasági Főiskola Külkereskedelmi Kara), ahol hol mint nyelvtanár, hol mint oktatásszervező, hol mint az intézményvezetés tagja számos minőségben és beosztásban tevékenykedem: 2006 nyara óta dékánként.

Az eddig vezető út azonban hosszú és számos mérföldkövel tarkított volt. A kandidátusi fokozat megszerzése (1986) idején még az összehasonlító nyelvészet állt érdeklődésem középpontjában, de nyelvoktatói tapasztalataim alapján fokozatosan a kommunikáció kérdésköre felé fordultam: mitől sikeres a kommunikáció; miért van az, hogy kitűnő nyelvi felkészültséggel sem boldogulnak egyesek idegen környezetben, míg mások szerény nyelvtani ismereteik ellenére is sikeres kommunikátorok? A témával sok szempontból és sok oldalról igyekeztem foglalkozni, anyagokat gyűjteni. Az oktatói munka mellett sokat jelentett az a sok konferencia, szeminárium, szakmai fórum, ahol az alkalmazott

nyelvészet körébe sorolható kérdések kerültek terítékre. A szakmai rendezvények sorából kiemelkednek az 1975-től Papp Ferenc nyelvészprofesszor szervezésében megrendezett debreceni russzisztikai napok. Noha Papp Ferenc tanár úr önmagát russzistaként definiálta, és a konferenciákat russzisztikainak nevezte, de mind a konferenciák tematikáját, mind az előadók körét, mind pedig a konferencia-alkalmakat övező szellemi-intellektuális beszélgetéseket és vitákat bátran minősíthetjük a legszélesebb értelemben vett alkalmazott nyelvészeti börsének: megfordult ott az évek során számos társtudomány jeles szakértője, számos szellemi műhely képviselője. A russzisztikai konferenciák akadémiailag stimulumó légköre és Papp tanár úr nyitottsága minden újra és metodológiai kihívást jelentő eljárásra sokakat, sokunkat lendített előre a pályán. A kilencvenes évek elejétől a másik nagy tudományszervező egyéniség, Szépe György irányításával megalakult a Magyar Alkalmazott Nyelvészek és Nyelvtanárok Egyesülete – amely azóta is (2007 óta immár Klaudy Kinga elnöklétével) törekszik a magyarországi alkalmazott nyelvészeti műhelyek és kutatások összefogására. Az évente megrendezésre kerülő Országos Alkalmazott Nyelvészeti Konferenciák nagyszerű fórumot teremtenek a magyarországi nyelv kutatók, nyelvoktatók és alkalmazott nyelvészek széles rétegei számára az eszme- és tapasztalatcserére, a közös gondolkodásra.

Az 1997-es esztendő jeles év számomra: tavasszal habilitáltam a Pécsi Tudományegyetemen, és nyáron szép sikerként könyvelhettem el az Európai Japanológusok VII. nemzetközi konferenciájának megszervezését 500 résztvevő, Nobel-díjas előadó (Oe Kenzaburo) és számos magas rangú vendég részvételével. Az 1998-as esztendő újabb fordulatot hozott: az Oktatási Minisztérium nemzetközi államtitkárságán két éven át mint a Magyar Ösztöndíj Bizottság titkára, majd azt követően mint a Bilaterális Kapcsolatok Főosztályának helyettes vezetője folytattam tevékenységemet. Tévedés azt hinni, hogy a minisztériumi munka a bürokrácia útvesztőiben való vergődést jelenti. Távolról sem: sokat tanultam, sokat tapasztaltam, rengeteg érdekes és értékes emberrel találkoztam, az oktatás és oktatásszervezés világára bizonyos távolságtartással nézhettem és nem utolsósorban a nemzetközi oktatáspolitikai változatosságában kissé elmélyülhettem. Ezeket az ismereteket is hasznosítani tudtam a következő állomáshelyen: Japán Kanda Idegen-nyelvek egyetemén, ahol 2001 és 2006 között dolgoztam egy újonnan alapított Nemzetközi Kommunikáció tanszéken. Ott rögtön professzori kinevezést kaptam, noha ez nem volt előzmények nélküli: hiszen 1999-ben vehettem át még idehaza Göncz Árpádtól az egyetemi tanári kinevezést. 1998 és 2001 között ugyanis – másodállásban – a szombathelyi Berzsényi Dániel Főiskola frissen létesített egyetemi tanszékén, az alkalmazott nyelvészetin láttam el a tanszékvezetői feladatokat.

Még japáni tartózkodásom alatt kaptam felkérést a Szolnoki Főiskolától, hogy interkulturális kommunikációs tapasztalataimat – elsősorban az angol nyelvű képzési programjaikban – professzorként is kamatoztassam üzleti fakul-

tásukon. Ennek a feladatnak – igaz, hogy időkorlátok miatt csak félállásban – a mai napig örömmel teszek eleget.

Oktatásszervezés tekintetében máig ható jelentőségűnek érzem a Keleti Nyelvi Kommunikációs Intézet létrehozását a '90-es évek Külkereskedelmi Főiskoláján. Az országban szinte egyedülálló szellemi műhelyt sikerült kialakítani a keleti nyelvek és kultúrák sokoldalú és sokirányú kutatására és oktatására: a korszak legkiválóbb szakemberei és szakértői működtek közre az oktatásban: Tóth Barna, Jordán Gyula, Nagy Bálint, Koós Péter, Fendler Károly, Osváth Gábor, Németh Pál, Sato Noriko, Székács Anna, Kiss Sándor, Salát Gergely, Mohr Richard – a nagyszámú anyanyelvi oktatóról, kutatóról és lektorról nem is beszélve! A számos konferencia, szeminárium és rendezvény nem csak a hazai, hanem a külföldi szakembereket is vonzotta. Kiadványsorozatunk a *Keleti Füzetek* a mai napig keresett forrás az orientalisztikában; a manapság Magyarországon japán, kínai, koreai nyelvet ismerők és használók nem csekély hányada eredetileg a mi padjainkból került ki – sokan közülük külföldön, más egyetemeken és a célországban képezte tovább magát.

Az oktatásszervezés, a tudományos munka és maga az oktatás nem lett volna művelhető ilyen intenzitással az évek-évtizedek folyamán, ha nem számíthatok mindig a nagyszülői besegítésre és támogatásra a gyereknevelésben. Gyermekemnek sikerült átadni az idegen nyelvek iránti szeretetet: az angol mellett kettőjük tud japánul, a harmadik koreait tanult, de mostanában az oroszral birkózik. Otthoni könyvtárunk állományán mindig elámul az odalátogató: a latin betűs magyar, angol, német és francia kötetek mellett és között teljes természetességgel sorjáznak a japán és kínai írású könyvek, a cirill betűs kiadványok: pontosan úgy, ahogy annak egy idegen nyelvek iránt érdeklődő és fogékony családban lennie kell.

Az idő múlásával és a tapasztalatok halmozódásával egyre-másra érnek a felkérések hazai és külföldi kiadóktól, szerkesztőségektől, szervezetektől, tudományos műhelyektől lektori, szerkesztőbizottsági tagsági, vizsgabiztosi és bírálói feladatokra – amelyek ellátására nem a szakmai presztízs, hanem az őszinte professzionális kíváncsiság hajlamosít. Confucius meglátását tudom méltóan felhozni: „Az emberek a világon mindenütt nagyjából ugyanazokat a dolgokat cselekszik – csak más-más okokból.” Hát engem ezek az okok érdekelnek.

Budapest, 2009. július 11.

Hidasi Judit pályaképe évszámokban

- 1966: Érettségi az Ady Endre 12 évfolyamos iskolában Budapesten
1971: Diploma: Angol-országi szakos középiskolai tanár / ELTE BTK
1971: Tanársegéd a Külkereskedelmi Főiskola Orosz Nyelvi Tanszékén
1976: Diploma: Általános és Alkalmazott nyelvész / ELTE BTK
1976–77: Tokai egyetem ösztöndíjasa
1977–86: Adjunktus a Külkereskedelmi Főiskola Orosz Nyelvi Tanszékén
1982–83: Osakai Idegen Nyelvi Egyetem ösztöndíjasa
1986: Kandidatúra: Összehasonlító szintaxis
1986–90: Tanszékvezető docens a Külkereskedelmi Főiskola Orosz Nyelvi Tanszékén
1986–90: Idegen nyelvi főigazgató-helyettes, KKF
1991: A Keleti Kommunikációs és Továbbképző Intézet megalapítása KKF-en
1991–1998: Intézetvezető: Keleti Kommunikációs és Továbbképző Intézet, KKF
1991–93: Tudományos és nemzetközi főigazgató-helyettes, KKF
1993–94: Japán Alapítvány kutatója Tokyo-ban
1997: Habilitáció japán interkulturális kommunikáció témakörben, JPTE
1998–2001: Tanszékvezető: Berzsenyi Dániel Főiskola Alkalmazott Nyelvészeti Tanszék
1999: Egyetemi tanári kinevezés
1998–2001: Oktatási Minisztérium: Nemzetközi Főosztály: főosztályvezető-helyettes
2001–2006: A kommunikáció professzora a Kanda Idegen nyelvek Egyetemén, Japán
2004–: Egyetemi tanár a Szolnoki Főiskola Nemzetközi Gazdálkodás Tanszékén
2006–: Egyetemi tanár a BGF Külkereskedelmi Karának Társadalmi Kommunikáció Tanszékén
2006–: Dékán a BGF Külkereskedelmi Karán

HIDAS JUDIT ÍRÁSAINAK BIBLIOGRÁFIÁJA (1974–2009)

Rövidítések: **AHRD** = *Academy of Human Resource Development*, **AILA** = *Association Internationale de Linguistique Appliquée*, **AJE** = *Association of Japanese language teachers in Europe*, **AkK** = *Akadémiai Kiadó*, **ÁltNyT** = *Általános Nyelvészeti Tanulmányom*, **BGF** = *Budapesti Gazdasági Főiskola*, **BGYTF** = *Bessenyei György Tanárképző Főiskola*, **BME** = *Budapesti Műszaki Egyetem*, **CISHAAN** = *Congrès International des Sciences Humaines en Asie et en Afrique du Nord*, **ELTE** = *Eötvös Loránd Tudományegyetem*, **ism.** = *ismertetés*, **ed.** = *editor*, **JGyTFK** = *Juhász Gyula Tanárképző Főiskolai Kar*, **JNk** = *Japán Nagykövetség*, **JPTE** = *Janus Pannonius Tudományegyetem*, **KGRE** = *Károli Gáspár Református Egyetem*, **KKF** = *Külkereskedelmi Főiskola*, **KKFK** = *Külkereskedelmi Főiskolai Kar*, **KLTE** = *Kossuth Lajos Tudományegyetem*, **KUFS** = *Kyoto University of Foreign Studies*, **MANYE** = *Magyar Alkalmazott Nyelvészek és Nyelvtanárok Egyesülete*, **МАПРЯЛ** = *Международная Ассоциация Преподавателей Русского Языка и Литературы / Orosz Nyelv- és Irodalomtanárok Nemzetközi Egyesülete*, **MJBT** = *Magyar–Japán Baráti Társaság*, **MKKE** = *Marx Károly Közgazdaság-tudományi Egyetem*, **ModNyokt** = *Modern Nyelvoktatás*, **MRT** = *Magyar Rádió és Televízió*, **MTA** = *Magyar Tudományos Akadémia*, **Nyr** = *Magyar Nyelvőr*, **OKI** = *Országos Közoktatási Intézet*, **OVTA** = *Overseas Vocational Training Association*, **szerk.** = *szerkesztő*, **SZTE** = *Szegedi Tudományegyetem*, **TIT** = *Tudományos Ismeretterjesztő Társulat*, **ZMKA** = *Zrínyi Miklós Katonai Akadémia*, **ZMNE** = *Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem*.

1974.

Verbális megnyilatkozások elemzése. Beszámoló a Május elseje szemiotikai vizsgálatáról. MRT Tömegkommunikációs Központ, Módszertan. Október, 13–6.

1975.

Orosz nyelvtani gyakorlatgyűjtemények kontrasztív alapon. ModNyokt XII/1–2. 295–305.

A köszönés szemiotikájához. In: Jel és közösség. Szerk. Voigt V.–Szerdahelyi I.–Szépe Gy. AkK, Budapest, 181–6.

Nyelvész szemmel az „Interlingvisztika Varsó ’75”-ről. Eszperantó magazin IX. 7. p.

О фонологических школах. Slavica XV. 5–9.

1978.

Shodo de shiru kanji no aji (A japán nyelvről és írásról). Asahi Shinbun, Tokyo, July 11. 139–44.

Alkalmazott nyelvészet – idegennyelv-oktatás. Idegennyelv-oktatás – Szaknyelvoktatás. KKF, Budapest, 116–24.

1979.

Hozzászólás a „jön-megy, hoz-visz”-hez. Nyr 1979/2. 245–6.

Hangarii ni okeru Nihongo kyōiku (A magyarországi japán nyelvoktatásról). Kaigai ni okeru Nihongo Kyōiku no Genjo to Mondaiten (A külföldi japán nyelvoktatás helyzete és problémái): Japan Foundation, Tokyo, 96. p. (Különszám)

1980.

A szaknyelvoktatás nyelvészeti vonatkozásai a Külkereskedelmi Főiskolán. Alkalmazott Nyelvtan és Nyelvoktatás. BME Nyelvi Intézet, Budapest, 99–104.

1981.

J. Lyons: Semantics I. monográfiájáról. ModNyokt XVIII. 187–98. (Ism.)

1982.

A fonológiáról való gondolkodás fejlődése a Szovjetunióban. ÁltNyT XIV. 55–64.

1983.

Vonatkozó szerkezetek vizsgálata japán újságnyelvi anyagon. Nyelvoktatás Felsőfokon IV. Szerk. Berényi Pálné dr. KKF, Budapest, 78–91.

Noun modification in Hungarian. Abstracts of Papers of 31st CISHAAN Congress, Tokyo, 155–6.

Семиотический анализ деловых переговоров. Nyelvpedagógiai Írások V. MKKE Nyelvi Intézet, Budapest, 64–9.

1984.

Relativization in Hungarian. Kokusai Gengokagaku Kenkyūjo Shoho (Bulletin of the International Institute for Linguistic Science). Sangyo University, Kyoto, 6. 7–25.

European versus Japanese. Proceedings of AILA '84, Brussels, 238–9.

Orosz jelzős szerkezetek szórendi jellemzői a szaknyelvben. Nyelvoktatás Felsőfokon V. KKF, Budapest, 295–304.

1985.

Japán nyelvkönyv. TIT, Budapest.

Magyar-japán kereskedelmi és gazdasági kifejezések gyűjteménye. KKF, Budapest

Japán társalgási szó- és kifejezés-gyűjtemény. KKF, Budapest

Gendai Hangarii gengogaku gaikyo. (A mai magyar nyelvészetről) Kokusai Gengokagaku Kenkyuujo Shoho, Sangyo University, Kyoto, 7. 66–80. Társszerző: Szépe György.

A magyar és japán szórend jellegzetességeinek megnyilvánulása a jelzős szó-szerkezetekben. Nyelvoktatás Felsőfokon, Pályázati nap I. KKF, Budapest, 47–53. (Különszám)

1986.

A jelző szintaxisának tipológiája. Budapest. (Kandidátusi értekezés, kézirat)

Noun modification in Japanese. In: Travaux de Linguistique Japonaise, Paris, Vol. 8. Ed. Włodarczyk, A. 90–5.

Deviancia – tolerancia viszonylagosság az egyes nyelvekben. In: Norma – Átlag – Eltérés. Szerk. Fülei-Szántó E. Pécsi Akadémiai Bizottság, Pécs, 39–47.

Tárgyalási stratégiák magyar-japán összevetésben. Nyelvoktatás Felsőfokon, Pályázati Nap II. KKF, Budapest, 120–7. (Különszám)

Pragmatikai adalékok a japán nyelvoktatás gyakorlatából. Nyelvpedagógiai Írások. MKKE Nyelvi Intézet, Budapest, 88–97.

1987.

A kommunikációs cél elérésének módszerei a tárgyalások során. Nyelvoktatás Felsőfokon, Pályázati nap III. KKF, Budapest, 51–7. (Különszám)

A nemzetközi gazdasági tárgyalások nyelvi vonatkozásai. Tézisek a Kereskedelmi és Vendéglátóipari Főiskola Jubileumi Tudományos ülésszakán (1987. november. 20-21), 9–10.

Tárgyalási stratégiák magyar-japán összevetésben. A külgazdasági szaknyelv egybevető nyelvészeti és oktatás-módszertani vizsgálata. (Válogatott tanulmányok tíz év anyagából) Szerk. Pongrácz Judit. KKF, Budapest, 137–44.

Nihon to no tsureai (Találkozás Japánnal), „20 years of the Foreign Student Education Center of Tokai University” Tokai University, Tokyo, 205–6.

Порядок слов в русском и в венгерском языках с точки зрения типологии. In: A nyelvoktatás korszerűsítéséért. Művelődési Minisztérium – Tanulmánygyűjtemény. Szerk. Lengyel Zs.–Misky Gy. JPTE, Pécs, 36–44.

1988.

Contrastive Studies: Hungarian Japanese. AkK, Budapest. (Szerk.)

A tárgyalás mint kommunikációs esemény. KKF, Budapest. (Diplomadolgozat, kézirat)

Noun-modification in Hungarian and Japanese. In: Contrastive Studies

- Hungarian–Japanese. AkK, Budapest, 102–23.
- Pragmatische Aspekte des Japanisch-Unterrichts. In: Referate des VII. Deutschen Japanologentages. Universität Hamburg, Hamburg, 108–16. (Szerk.)
- Leo Loveday: Explorations in Japanese Sociolinguistics. Bochumer Jahrbuch zur Ostasienforschung. Bochum, 341–3. (Ism.)
- Szakfordítóképzés a Külkereskedelmi Főiskolán. In: Fordításelméleti füzetek 6. Az MTA Alkalmazott Nyelvészeti Munkabizottság Kiadványa. 199–200. (Szerk.)
- Межкультурные аспекты достижения коммуникативной цели..Lingua 2. МККЕ, Budapest, 261–7.

1989.

- Az idegennyelvi képzés formái és sajátosságai a Külkereskedelmi Főiskolán. Felsőoktatási Szemle 1989/6. 352–7.
- A videó-oktatás japán tapasztalatai. In: Képi nyelv – képi kultúra – videó. Szerk. Bakonyi I.–Hidas J.–Molnár K. МККЕ Nyelvi Intézet, Budapest, 9–11.
- Необходимые условия для успешной языковой коммуникации, Язык – Текст – Перевод, МККЕ Nyelvi Intézet, Budapest, 17. p.

1990.

- Kommunikáció Idegen Kultúrákban.** KKF, Budapest. (Szerk.)
- A felkelő nap országa – tanulmány Japánról. In: Kommunikáció idegen kultúrákban. KKF, Budapest, 151–76. (Szerk.)
- Условия успешной коммуникации. Lingua 4. МККЕ, Budapest, 215–20.
- Plusz egy dimenzió – a japán újságolvasás nehézségei. Metodikai Füzetek 1. KKF, Budapest, 42–5.

1991.

- Japán nyelvkönyv kezdőknek.** KKF, Budapest
- Kultúraközi kommunikációs vizsgálatok. In: Az Első Magyar Alkalmazott Nyelvészeti Konferencia tanulmánygyűjteménye II. Szerk. Székely G. BGYTF, Nyíregyháza kiadó, 521–5.
- Коммуникативный процесс и анализ его аспектов. Lingua 5. ВКЕ, 219–22.
- Hangarii ni okeru hongokyoiku no mondaiten. (A magyarországi japán nyelv-oktatásról). 3rd Nihongo Kyouiku Kokusai Kaigi, Urawa, Japán, 70–9; 206–12.
- Ryusei – Tanulmánygyűjtemény Teramura Hideo nyelvészprofesszor emlékére. Tudósklub, Osaka, 227–8.
- On the Pragmatic Approach in the Teaching of Japanese. Könyv Papp Ferencnek. Tanulmánygyűjtemény Papp Ferenc 60. születésnapjára. KLTE, Debrecen, 311–6 (Társzerk. Hunyadi L., Lengyel Zs., Székely G.)

Some pragmatic aspects in the teaching of Japanese. Bochumer Jahrbuch zur Ostasienforschung, 1991. Bochum Universität, Bochum, 167–6.

A japán nyelv „globalizálódása” és az írásbeli nyelvvizsga. Metodikai Füzetek 2. KKF, Budapest, 47–51.

1992.

Kultúra, viselkedés, kommunikáció. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest. (Szerk.)

Pragmatikai tanulságok a nyelvtanításban. „20 éves a Külkereskedelmi Főiskola” II. Szerk. Pongrácz J. KKF, Budapest, 10–2.

Japán nyelvtanítás Magyarországon. Iskolakultúra 2./8. 17–9.

Some pragmatic aspects in the teaching of Japanese. Unesco Alsed-LSP Newsletter. The Copenhagen School of Economics, September/1992, Vol. 14./1. (33), 3–10.

The Impact of the Changes in Societal values on the Japanese Economy. Yorokai. Leiden University, Leiden, 61–75.

1993.

Magyar-japán külgazdasági szó- és kifejezésgyűjtemény. KKF, Budapest

Japán-magyar külgazdasági szó- és kifejezésgyűjtemény. KKF, Budapest

Communication gaps between European and Japanese speakers. 5th ENCoDe Conference Proceedings. Eds. Bennett, J. et als. Preston, U.K., 83–95.

Japánul Magyarországon. Nyelv Info 1/2. 13–6.

A japán értékrendszer és oktatás tanulságai Magyarország számára. Szakmai Füzetek 1. KKF, Budapest, 41–66.

International Communication Traps in Management Practice and Education. Yonsei University East and West Studies Series. Seoul, 34. 117–26.

More thoughts on the role of aizuchi - a communicative perspective. Traditional and Modern in Japanese Literature and Language. Carl University, Prague, 127–30.

Communication Gaps between European and Japanese Speakers. Szakmai Füzetek 2. KKF, Budapest, 5–16.

1994.

The Relevance of cultural awareness to understanding and effectiveness in the teaching of business studies and management. *Economia* (London) 8/4. 48–53. Társszerző: R. Wilkinson.

Nani-ka gokai shite imasenka? (Anything misunderstood?) Boosei. Tokai Education, Research Institute, vol. 25/4. (Tokyo), 80–3; 64–7.

1995.

Bevezetés a japán nyelvtanba. KKF–Japán Alapítvány, Budapest. (Okutsu, K. könyvének fordítása és átdolgozása)

- Bevezetés a japán szókészletbe.** KKF–Japán Alapítvány, Budapest. (Tanaka, A. könyvének fordítása és átdolgozása)
 Communication Gaps between Euro-American and Japanese speakers. Szakmai Füzetek 4. KKF, Budapest, 1–51.
 Kommunikáció idegen kultúrákban. In: Kommunikáció – Kultúra (Tanulmányok). Szerk. Vincze L. ZMKA, Budapest, 223–46.
 Miscommunication - a two-way or one way issue? In: Proceedings of the 7th ENCoDe Conference. Ed. by J. Bennett. University of St. Gallen, St. Gallen, 71–6.
 A kommunikáció milyenségének interkulturális vonatkozásairól. In: V. Országos Alkalmazott Nyelvészeti Konferencia, Veszprém. Szerk. Lengyel Zs.–Navracsics J. Veszprémi Egyetem, Veszprém, 209–10.

1996.

- Japán nyelvkönyv kezdőknek.** KKF, Budapest. (2. kiadás)
 Kulturális sztereotípiák. Szakmai Füzetek (A Külkereskedelmi Főiskola fennállásának 25. évfordulójára jubileumi különszám). KKF, Budapest, 205–10.
 Eurokommunikáció. In: VI. Országos Alkalmazott Nyelvészeti Konferencia, Nyíregyháza. Szerk. Székely G.–Cs.Jónás E. BGYTF, Nyíregyháza, 293–8.
 Report on the First International Congress on Multicultural Education. SIETAR Newsletter 1996/November, 4–5.
 Multiculturalism in a New Europe. European International Management. Academy of International Management, Belgrade, 1996/1. 52–3.
 Kommunikáció idegen kultúrákban. In: Kommunikáció – Kultúra a hadseregben. (Tanulmányok). Szerk. Vincze L. ZMNE, Budapest, 130–7.
 Az interkulturális sztereotípiákról. In: Nyelv, nyelvész, társadalom. (Emlékkönyv Szépe György 65. születésnapjára). Szerk. Terts I. et als. JPTE, Pécs, 110–5.
 Integrációs tapasztalatok: Németország. Educatio V/4. (OKI), 627–32.

1997.

- Koreai társalgási zsebkönyv.** KKF, Budapest. Társszerzők: Osváth G.–Park, S-Y.–Szigeti Gy.
 Inter-Cultural Aspects of Scholars Publication, Eds. Rosenhouse–Gitay–Porush. San Francisco–London–Bethesda, 195–201.
 Intercultural Communication Issues in Business Education. Szaknyelvoktatás 1997/3. KKF, 30–7.
 Szaknyelv és általános nyelv. Nyelv Info 5/1. 3–6.
 Interkulturális kommunikációs csapdák (európai–japán kontextusban). Nyelv Info 5/2. 8. p. (Habilitációs tézisek)
 Cultural Dimension of Communication in the Enlarged Europe. In: Proceedings of the 9th Annual Conference of ENCoDe. (29–31 May, 1997). Eds. J. Bennett et als. Warsaw, 51–61.

Crosscultural Differences in Users' Expectations. In: *Transfere necesse est: Proceedings of the 2nd International Conference on Current Trends in Studies of Translation and Interpreting (5–7 September, 1996, Budapest)*. Szerk. Klaudy K.–Kohn J. Scholastica, Budapest, 97-101.

1998.

Szavak, jelek, szokások: A nemzetközi kommunikáció könyve. Windsor, Budapest. (Szerk.)

Communication Gaps between Japanese and Non-Japanese Speakers. *Japanese Society Volume 2.* (Tokyo–Calgary), 42–54.

Japán. In: *Szavak, jelek, szokások.* Windsor, Budapest, 135–50. (Szerk.)

What do Japanese Signs Tell Us? Images, Cultures, Communication (7th SIETAR Europa Annual Congress). Poitiers, 477–85.

A magyar alkalmazott nyelvészeti konferenciák színeváltozása. In: VII. Országos Alkalmazott Nyelvészeti Konferencia előadásai (1997 április 3–5, Budapest). Szerk. Polyák I. KKF, Budapest, 28–31.

Fuzzy Logic in Communication – the Japanese Case. *Nyelv – Stílus – Irodalom.* (Köszöntő Péter Mihály 70. születésnapjára). Szerk. Zoltán András et al. ELTE, Budapest, 245–50.

Gondolatok a magyarországi japán nyelvoktatás ürügyén. *ModNyokt IV/2–3.* 77–87.

A kínai nyelvtanulás buktatói. In: *Alkalmazott Nyelvészeti Tanulmányok – Közép-Európa, II.* Szerk. Lengyel Zs.–Navracsics J. Veszprémi Egyetem, Veszprém, 156–63.

Shokugyo-kunren, kyoiku-seido – Hangarii 1996–1997. (A magyarországi szakképzés és szakoktatás rendszere 1996–1997), OVTA – Reports No. 11. Tokyo, 95–174.

Integrációs tapasztalatok Németországból. In: *Euroharmonizáció.* Szerk. Kozma T. OKI, Budapest, 133–8.

Nihongo Kyouiku to Bunka. (A japán nyelvoktatás és a kultúra) *Yooroppa Nihongo Kyouiku (Japanese Education in Europe) 3.* AJE, Paris, 72–8. Társ-szerző: Székács Anna.

1999.

Na és, hogy tetszik Japán? Terebess, Budapest.

Japán nyelvi dimenziók. KKF, Budapest.

A nemzetközi üzleti kapcsolatok kultúrák közti kérdései. In: *Globális marketing.* Szerk. Eszes–Sz. Streitné–Szántó–Veres. Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 316–31.

Az interkulturális ismeretek szerepéről. In: *Nyelvpolitika és Nyelvoktatás. A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzat Megyei Pedagógiai Intézete, Nyíregyháza,* 161–7.

Higher Education and the EU Integration. *Co-operation in Higher Education on the Way towards the Integration of Central and Eastern European Countries.*

Conference Report, (April 12-13, Dresden), GAES-Germany, 41–3.
Cases of Miscommunication between Europeans and Japanese. Proceedings of
Warsaw Symposium on Japanese Studies. (24-26 November 1994), Warsaw
University–Dialog, Warsaw, 275–84.

2000.

Oktatási reformok az ezredfordulón Japánban. Emlékkötet Papp Ferenc akadé-
mikus 70.születésnapjára. Debreceni Egyetem, Debrecen, 330–6.
Touou ni okeru Nihongokyouiku no shourai ni suite. (The Future of Japanese
Education in Eastern Europe). Youroppa Nihongo Kyouiku (Japanese –
Education in Europe) AJE V. (Helsinki, 25-27 August 2000), Helsinki
University, Helsinki, 13–4.
Emlékezés Mikó Pálnéra (1920–1999). Fordítástudomány 2. 2. p.
The Role of Stereotypes in a New Europe. Intercultural Communication Studies
IX:1/1999-2000. Arizona University, Phoenix, 117–22.
'Tamanegi' no youna bunka wo motsu kuni, Nihon. (A japán „hagyma” kultúra)
Guroobaru Hitozukuri. OVTA 69/vol. 18./3. Japan, 22. p.

2001.

A japán nyelvoktatás jövője az Európai Unióban. In: Színes eszmék nem alsza-
nak... Szépe György 70. születésnapjára. I. Szerk. Andor J.– Szűcs T.– Terts
I. Lingua Franca, Pécs, 268–72.

2002.

A pioneer of intercultural study: on Kurt Singer's: Mirror, Sword and Jewel. In:
Interkulturelle Singer-Studien: Zu Leben und Werk Kurt Singers. Eds.
Eschbach–Eschbach–Szabó–Ikeda. Iudicium, München, 95–107.
Yoroppa ni okeru Nihongo-kyouiku wo kangaeru (Some thoughts on Japanese
Language Education in Europe). MUSA No. 9 KUFS, Kyoto, 100–4.
Metszéspontok: nyelvek és kultúrák. ModNyokt VIII/2–3. 9–19.
Értékválság és értékváltás Japánban. Ezredvég XII/8–9. 83–9.
Current Stereotypes in Japan: an intercultural study. Kanda University of
International Studies Newsletter, Japan, No.14. 199–212.
Jelek és jelentések Japánban. In: Mir–Susne–Hum. Szerk. Csonka–Takács et als.
AkK, Budapest, 683–93.
Quo vadis Japanese language in Europe? Folia Japonica Budapestinensia.
KGRE BTK Japán Tanszék, Budapest, 29–32.

2003.

Vissza Japánba. Terebess, Budapest.
Gaikokugo de hon wo yomu (Reading in foreign languages). Kanda University
of International Studies: Library News, Chiba, 20. 1–2.

- Metszéspontok: Nyelvek és Kultúrák. In: Nyelvek és kultúrák találkozása. Szerk. Tóth Sz. SZTE JGyTFK, Szeged, 11–9.
- Non-performing loans are bad loans, but non-performing learners are not bad learners.
- EAJS 10th Conference Proceedings. (2003, August 26-30. Warsaw). Warsaw University, Warsaw, 35–7.
- On the Capacity to Communicate in Intercultural Settings: Reflections on Japanese Communication Strategies. Human Communication Studies (Society of Communication Japan) Vol. 31. 81–90.
- Az utópia vége: Japán, 2003. Ezredvég XIII/6–7. 75–9.
- Culture Change and Change Management in Japan. Human Resource Development in Asia – National Policy Perspectives. AHRD, Bangkok, 80–6.
- Oktatás japán módra. Ezredvég XIII/12. 69–74.
- In memoriam Tokunaga Yasumoto. Hungarológia a XXI. században. A Balassi Bálint Intézet évkönyve 2003. Budapest, 46–7.

2004.

- Interkulturális kommunikáció.** Scholar, Budapest.
- A Keleti Nyelvek Tanszék múltja és jelene. In: A keleti nyelvek oktatásának gazdasági, kulturális vonatkozásai és Európai Unió csatlakozásunk. Szerk. Székács A. BGF KKFK, Budapest, 9–14.
- Youroppa ni okeru Nihongo kyōiku wo saikou shite (Some more thoughts on Japanese language education in Europe). The Bulletin of the Center for International Education Vol. 4. 2003, Nanzan University, Japan, 67–76.
- A keleti nyelvek oktatásának helyzete hazánkban: eredmények és feladatok az EU-csatlakozás tükrében. In: A keleti nyelvek oktatásának gazdasági, kulturális vonatkozásai és Európai Unió csatlakozásunk. Szerk. Székács A. BGF KKFK, Budapest, 41–8.
- EU Tougouka ni miru Aratana Tagengo Seisaku: Tabunka Kyouson to Aidentiti no Soukoku (How to Maintain Identity within the Integration Process in EU). Ibunka Komyunikeeshon Kenkyuu 16. Intercultural Research Institute, Kanda University, Japan, 47–63.
- A kultúraközi kompetencia kialakulásának folyamatáról. In: Nyelvészet és interdiszciplinitás Köszöntőkönyv Lengyel Zsolt 60. születésnapjára I. Szerk. Navracsics J.–Tóth Sz. Generalia, Szeged–Veszprém, 14–25.
- Me de mienai Nihon bunka no rikai e (For comprehending the invisible facets of Japanese Culture). KandaGaigoDaigaku RyugakuseiBekka & Nihon Kenkyujo: Ryugakusei no tamenō Nihon Annai 55 satsu. KandaGaigoDaigakuFuzoku Toshokan, Chiba, 32–3.
- Shitte okeba kanarazu yaku ni tatsu chishiki (Useful to know on Japan). KandaGaigoDaigaku RyugakuseiBekka & Nihon Kenkyujo: Ryugakusei no

tameno Nihon Annai 55 satsu. KandaGaigoDaigakuFuzoku Toshokan, Chiba, 56–7.

Lehet-e szépen megöregedni? Ezredvég XIV/8. 116–20.

Hozzászólás a politikai korrektséghez. Alkalmazott Nyelvtudomány IV/2. 91–3.

2005.

Intercultural Communication: An Outline. Sangensha, Tokyo.

On Cultural Misunderstandings in a Japanese Context. Kanda University of International Studies Newsletter, Japan, No.14. 199–212. 17. Chiba, 163–90.

Az interkulturális kommunikáció helye az alkalmazott nyelvészetben. In: Mindent fordítunk és mindenki fordít. Szerk. Dobos Cs.–Kis Á. – Lengyel Zs. – Székely G.–Tóth Sz. Szak-Kiadó, Szeged, 271–7.

Gender Role Changes in Japan. In: Kulturwissenschaften und Frauenstudien Aktuelle Arbeiten und Vorträge an der Fakultät für Kulturwissenschaften der Universität Tübingen, Bd. 1. Eds. Eschbach-Szabó–Buck-Albulet–Eifler–Horack. Eberhard Karls Universität, Tübingen, 79–94.

Stílusváltás a japán politikai kommunikációban. Külvilág II/4. 1–12.

Nihon ni okeru jenda-teki kachikan – Yoroppa no shiten kara (Gender values in Japan – as seen from Europe). Nihongo to Jenda (Tokyo) Vol. 5. 13–22.

Nőnek lenni Japánban. Ezredvég XV/12. 99–106.

2006.

Osváth Gábor: Koreai nyelv és irodalom. ModNyokt XII/1. 76–7. (Ism.)

Nihongokyoiukugenba ni okeru ibunka komyunikeshon (Intercultural Communication in the Japanese classroom). In: Nihongokyoiuku wo manabu. Sanshusha. Eds. Endo Orié et als. Tokyo, 46–64.

The Impact of Culture on Second Language Acquisition.

<http://www.childresearch.net/RESOURCE/RESEARCH/2006/HIDASI.HTM>

Társadalmi kihívások a 21.század eleji Japánban. Magyar Japanológusok Jubileumi Tanácskozása, 2006. JNk.–MJBT–MTA Világgazdasági Intézet, Ázsia Kutató Központ, 2006 október 11. – Rezümék, 3. p.

Daini, daisan gaikokugo gakushuu ni okeru motibe-shon iji koujou no tame no samazama na katsudou (How to maintain and improve motivation of FL2 and FL3 learners of Japanese). Japanese Language Education in Europe 11. AJE, Vienna, 118–22. Társszerzők: Sato N. és Székács A.

Dangerous Terrain: Negotiating the Minefield of Intercultural Communication. The Transactions of the Asiatic Society of Japan. Fourth series, volume 20. 85–96.

Nemzetközi kitekintés az „interkulturális kommunikáció” tantárgyi státuszára. In: Nyelvi Modernizáció. (2006 április 10–12, Gödöllő). MANYE 3. 330–7.

2007.

- Kulturák@kontextusok.kommunikáció.** Perfekt, Budapest. (Szerk.)
Intracultural Diversity – Japan at the beginning of the 21st century.
http://www.sietar-europa.org/congress2007/en/archive_papers.htm
The Impact of Cultural-mental Programming on the Acquisition of the Japanese Language. In: Japanológiai körkép. Szerk. Szerdahelyi I.–Wintermantel P. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 339–52.
- Daini gengo no shuutoku ni okeru bunka no eikyou. (The influence of culture on second language acquisition). Child Research Net, Japan
<http://www.crn.or.jp/LIBRARY/MIRAIIKOU/0022.HTM>
- Az interkulturális kommunikáció a japanisztikában. In: Japanisztika – konferenciák a Károli Gáspár Református Egyetemen 2005–2006. Szerk. Farkas I.–Molnár P. KGRE, Budapest, 101–8.
- Meaning-gaps as a means of communication strategy in Japanese. In: Japanese Linguistics European Chapter. Eds. Eschbach-Szabó, V.–Wlodarczyk, A. Kuroshio, Tokyo, 81–90.
- Japán a 21. század első évtizedében. EU Working Papers 2007/4. BGF KKFK, Budapest, 4–16.
- Международный обзор на предмет: «межкультурная коммуникация» – как учебная дисциплина МАПРЯЛ, Мaрпjaл Kongresszus, Várna, 2007. szeptember 17–22. IV. kötet. Heron Press, Sofia, 622–9.
- Japán csendes átalakulása. Múltunk. Politikátörténeti folyóirat. 2007/4. 317–23. (Ism.)
- Country Branding Hungary. Kommunikáció az információs technológia korszakában: MANYE XVII. Kongresszus (Siófok, 2007. április 19–21.) előadásai 4/1. Szerk. Sárdi Cs. Kodolányi János Főiskola, Pécs–Székesfehérvár, 33–40.

2008.

- Interkulturális Kommunikáció.** Scolar, Budapest. (2., bővített kiadás)
- Intercultural Communication:** An Outline Sangensha, Tokyo. (.2nd edition)
- Culture change and its impact on business ethics in Japan. In: Europe-Asia Dialogue on Business Spirituality. Ed. Zsolnai L. Garant, Antwerpen–Apeldoorn, 107–17.
- Cultural Detective: Hungary (2008) – CD package. Cultural Detective Series, Nipporica Associates, www.culturaldetective.com
- Kommunikáció és kontextus. Szakmai Füzetek 23. (BGF KKFK), 59. 5–9.
- Miért nem nevetnek a vicceinken a japánok? In: Ezerarcú Humor. Szerk. Daczi M.–Litovkina A.–Barta P. Tinta Könyvkiadó, Budapest, 51–9.
- Context in Japanese Culture and Communication. In: Irmela Hijjiya-Kirschneireit zu Ehren. Festschrift zum 60.Geburtstag. Eds. J. Árokay–V. Blechinger– H. Talcott-Gössmann. Iudicium Verlag, München, 199–211.

- Az idegennyelv-elsajátítás interkulturális vetületei. *Economica* 2008/2. Szolnoki Főiskola, 97–103.
- Cultural messages of metaphors. In: *Metaphors for Learning: Cross-cultural perspectives*. Ed. Berendt, E. A. John Benjamins Publishing Company, Amsterdam–Philadelphia, 103–22.
- A nyelvelsajátítás kulturális aspektusai. In: *Nyelvével halad a nemzet. Esszék, tanulmányok és egyéb írások Pusztay János tiszteletére*. Szerk. Fóris Á.–Fűzfa B.–Sciacovelli, A. Savaria University Press, Szombathely, 36–45.
- A japán nyelvművelés. In: *Európai nyelvművelés*. Szerk. Balázs G.–Dede É. Inter Kht–PRAE.HU, Budapest, 403–8.
- Kommunikációs Kultúrák (1.). *Humánpolitikai Szemle* 2008/7–8. 5–10.
- Kommunikációs Kultúrák (2.). *Humánpolitikai Szemle* 2008/9. 3–13.
- Kommunikációs Kultúrák (3.). *Humánpolitikai Szemle* 2008/10. 3–21.

2009.

- Are there any elephants in the desert? *Acta Ethnographica*. 54/1. 21–30.
- Межкультурный аспект логистики в сфере коммуникации. In: *Logistics and Economics of Regions: Proceedings of the IV. International Scientific Conference (2009 February 5-6.)* SGU University, Krasnoyarsk, 12–5.
- Chinese Presence in Hungary (co-author with S. Kriszt E.). *Chinatown and Beyond: Proceedings of the Conference at Simon Fraser University (2009 May 13-15)*, Vancouver, BC –
<http://www.cic.sfu.ca/chinatownschedule.html>
- Sushi, wasabi és más japonicumok, *Economica* 2009/1. A Szolnoki Főiskola Tudományos Közleményei, 64–8.
- Teramura Hideo (lexikon-szócikk). In: *Lexicon Grammaticorum*. Ed. Stammerjohann, H. Max Niemeyer Verlag, Tübingen, 1475. p.
- Tokugawa Munemasa (lexikon-szócikk). In: *Lexicon Grammaticorum*. Ed. Stammerjohann, H. Max Niemeyer Verlag, Tübingen, 1478. p.

Tiszteletére megjelent könyv:

- Kelet és Nyugat kommunikál: Köszöntő Hidasi Judit születésnapjára. BGF Külkereskedelmi Főiskolai Kar, Budapest, 2008.

KORTÁRSI MÉLTATÁSOK

Laudáció Hidasi Judit

Brassai Sámuel-díjának átadása alkalmából

Magyar Alkalmazott Nyelvészek és Nyelvtanárok Egyesülete

Gödöllő, 2006. április 10.

Kedves Kollégák!

Az a megtiszteltetés ért, hogy a MANYE nevében én köszönhetem azt a személyt, akinek a MANYE választmánya titkos szavazáson odaítélte a 2006 évi Brassai-díjat. Próbáltam én ugyan jelezni a Brassai-bizottságnak – egy kicsit „japános” stílusban –, hogy „nem biztos, hogy tökéletesen meg tudok megfelelni az elvárásainak”, mégis én kaptam ezt az egyébként nagyon szép feladatot, hogy laudációt tarthassak valakiről, aki épp erről a japános stílusról igen sokat tud.

Tény, hogy magam sem a Távol-Kelet, sem a kommunikációkutatás szakértője nem vagyok, a Brassai-díj ez évi kitüntetettje viszont az. Igaz, „eredetileg” – tehát egyetemi végzettségét tekintve – angol–oroszl tanár, valamint általános és alkalmazott nyelvész. Az ELTE-t elvégezve viszont a Külkereskedelmi Főiskolára került, amely intézményhez – egy ugyancsak szép távol-keleti szokásnak megfelelően – azóta is hú.

Hidasi Judit, az ünnepelt, épp 30 éve került ki először Japánba egy esztendőre mint a Tokai egyetem ösztöndíjasa. Másodszor 1979 nyarán, már egy japán tanárok számára rendezett nyári egyetemen járt kint Tokióban, harmadszor pedig 1982-83-ban a Japán Művelődési Minisztérium egyéves ösztöndíjával az Oszakai Idegen Nyelvek Egyetemén folytatott tanulmányokat és kutatómunkát. Itthon, a Külkereskedelmi Főiskolán az ő kezdeményezésére jött létre 1984-ben a japán nyelvi szakcsoport, majd megkezdődött a japán – és később más – keleti nyelvek oktatása is. Miközben ez idő tájt is rövidebb tanulmányutakra járt Japánba, 1986-ban itthon megszerezte a nyelvtudomány kandidátusa címet. 1991-től aztán hét éven át a Külkereskedelmi Főiskola tudományos illetve nemzetközi főigazgató-helyettesi pozícióját is betöltötte. 1992-ben megalapította és hat évig vezette is a Keleti Kommunikációs Intézetet, bár időközben sem adta fel japánbeli kutatásait. 1997-ben habilitált, majd a következő évtől 2001-ig az Oktatási Minisztérium Kétoldalú Kapcsolatok Főosztályának helyettes vezetője, valamint a Magyar Ösztöndíj Bizottság titkára lett. A Berzsenyi Dániel Főiskola Alkalmazott Nyelvészeti Tanszékére történő egyetemi tanári kinevezésével egy időben jelent meg a *Na és, hogy tetszik Japán?* című műve, majd néhány évre rá a *Vissza Japánba*. Lehet, hogy ezek a japán kultúra mély ismeretéből építkező, rendkívül olvasmányos könyvek – Hidasi Judit sok más tudományos publikáci-

ójától eltérően – nem a szigorúan vett tudományos munka termékei, de azért Brassairól van ez a díj elnevezve, mert ő sem csak egyetlen dologgal – a szigorúan vett nyelvészettel – foglalkozott.

A Berzsenyi Főiskolát váltotta fel Hidasi Judit életében az egyetemi tanári meghívás a japán Kanda Egyetem Interkulturális Kommunikáció Tanszékére. Munkabírására jellemző, hogy nemcsak rengeteg tárgyat kezdett el itt oktatni, hanem még más egyetemek meghívásainak is eleget tett: így – Interkulturális kommunikáció, Összehasonlító nyelvészet és Japán nyelvoktatási módszertan – kurzusukat tartott a Waseda Egyetemen és a Shirayuri Egyetemen is.

Kitüntetettünk munkásságára – mint látjuk – két tudományterület: a japanológia és az interkulturális kommunikáció kutatásának szerencsés találkozása jellemző. Ez a találkozás nem véletlenszerű, hiszen az interkulturális kommunikáció sok jelentős nemzetközi képviselője éppen a keleti kultúráktól kapott ösztönzést, hogy saját kultúrájára más szemmel nézzen, és megpróbálkozzon a felismert különbségek feltárásával, rendszerezésével, tipologizálásával. Magyarországon jelenleg 18 felsőoktatási intézményben folyik valamilyen formában az interkulturális kommunikáció oktatása. Rendkívül nagy szükség van ennek a területnek a tudományos megalapozására, és Hidasi Juditnak – most Brassai-díjjal jutalmazott – tudományos munkássága évtizedek óta éppen erre irányul.

Tudjuk, hogy Japánban a férfiak molesztáló kezeit elkerülendő, „női kocsi” feliratú szerelvények is vannak, ahová férfiak nem szállhatnak fel. Nos, az interkulturális kommunikáció vonata nem ilyen, ide nemcsak további hölgyek, hanem férfiak is felszállhatnak, ám az eddig elmondottakból kiderül, hogy a hazai szerelvényt jelenleg egy hölgy – díjazottunk – vezeti!

Hogy ez mennyire így van, azt Akihito japán császár is megerősítette, amikor 2005. novemberében Tokióban, a japán nyelv oktatásának fejlesztésében és a japán kultúra terjesztésében végzett kimagasló teljesítményéért a *Felkelő Nap Rendje, Arany Sugarak a Nyakszalaggal* kitüntetéssel jutalmazta Hidasi Judit munkáját.

A japán ember környezetéhez való viszonyát meghatározó egyik nagy rendezőelv az *on-giri*, azaz az elkötelezettség kényszertudata. Ha bármilyen szívességet kérnek, akkor valamilyen értelemben lekötelezetté válnak. Ettől a lekötelezettségtől csak úgy szabadulhatnak, ha megtalálják a viszonzás módját. A jelekből arra lehet következtetni, hogy Judit a hosszú évek alatt azért nem lett annyira japánná, hogy ezeket – a teljesen megérdemelt – dicsérő szavakat bárkinek is viszonzni akarhatná. Minden elhangzott dicsérő szó ugyanis kizárólag az övé.

Prószéky Gábor

**Kelet és Nyugat Kommunikál:
Köszöntő Hidasi Judit születésnapjára**

(Szerkesztői köszöntő a BGF Külkereskedelmi Főiskolai Karának
kiadványából. Budapest, 2008.)

A nők életkorát – az ünnepeltünk által oly sikeresen művelt kultúraközi kommunikáció tanítása szerint – a Távols-Keleten bátran megkérdezhettük, a nyugati kultúrkörben viszont nem illik firtatni, hiszen ez a női méltóság elleni súlyos merényletnek minősülne, szigorú tabu tehát... Mindazonáltal elmondhatjuk, hogy nagyra becsült és szeretett kollégánk, Hidasi Judit legalább három húszesztendő leány energiájával, fiatalos lendületével végzi teendőit: a tudományos és tudományszervező munkát, a dékánság nem mindig örömteli és hálás feladatait és – nem utolsósorban – a családayaságot.

Hidasi Judit 1971-ben végezte el az ELTE angol–oros, valamint 1976-ban az általános és alkalmazott nyelvészet szakját. Főiskolánkon dolgozva 1986-ban külgazdasági üzemgazdász oklevelet is szerzett. Érdeklődése egyetemi éve során tágult a japán nyelv és kultúra irányába: elvégzett egy japán nyelvtanfolyamot, majd hosszabb időt Japánban tölthetett (1976/1977: Tokai Egyetem, 16 hónap, 1982/1983: Osakai Idegen Nyelvi Egyetem, 12 hónap, 1993/1994: Bunkyo Egyetem, 9 hónap). Felsőfokú japán nyelvvizsgát tett (francia és német nyelvvizsgálója is van – természetesen). A főiskolán 1971 óta bejárta az oktatói és vezetői ranglétra valamennyi lépcsőfokát: az egykori tanársegéd ma már egyetemi tanár. Vezetői karrierje kezdetén mint az Orosz Nyelvi Tanszék vezetője tevékenykedett, később a Keleti Nyelvek Tanszék, majd a Keleti Kommunikációs és Továbbképző Intézet élén állt. 1986–1990 között az idegennyelv-oktatást felügyelő főigazgató-helyettes volt, majd 1991–1993 között a tudományos és nemzetközi főigazgató-helyettesi tisztséget töltötte be, 2006 óta pedig ő a BGF Külkereskedelmi Főiskolai Kar dékánja. 1976-ban doktorált fonológiából. A kandidátusi fokozatot 1986-ban szerezte meg összehasonlító nyelvészetből, s 1997-ben habilitált a pécsi Janus Pannonius Egyetemen a japán interkulturális kommunikáció témakörében. Oktatói és tudományos tevékenysége elismerését mutatja, hogy 2001–2006 között Japánban a Kanda Egyetemen a nemzetközi kommunikáció professzoraként tevékenykedhetett. Oktatásszervezői képességeit az is mutatja, hogy 1998–2001 között az Oktatási Minisztériumban a Nemzetközi Főosztály helyettes vezetőjeként dolgozott. Számos tudományos szervezetben tevékenykedik, néhány közülük: az MTA Alkalmazott Nyelvészeti Munkabizottság és a Fordításelméleti Munkabizottság tagja, a Magyar Alkalmazott Nyelvészek Egyesületének választmányi tagja, 1996–2003 között az Európai Japanológusok Szövetsége vezetőségi tagja. A Magyar–Japán Baráti Társaságnak hosszú időn keresztül alelnöke, majd elnöke volt, az Alkalmazott Nyelvtudomány szerkesztőbizottságának tagja; jelenleg a The Society for Gender Studies in Japanese vezetőségi tagja. Hidasi Judit tevékenységét

több rangos kitüntetés ismerte el, közülük talán a legrangosabb az, amelyet japánológiai munkásságáért a japán császártól kapott 2006-ban: a Felkelő Nap Érdemrendje.

Születésnapja jeles alkalmát ragadták meg jelen kötet szerzői, hogy írásaikkal is kifejezhessék elismerésüket a főiskola szellemi gyarapítása érdekében végzett értékes munkásságáért. Érdemei ezen a téren számosak. Ő volt az, aki a keleti nyelvek oktatási palettáját színesebbé tette a kínai, japán és koreai nyelv bevezetésével és főigazgató-helyettesként, tanszékvezetőként odaadóan gondozta iskolánk eme három nyelvoktatási újszülöttjét; s ő volt az, aki globalizálódó világunk kihívásai közepette felismerte egy új diszciplína, a kultúraközi kommunikáció oktatásának szükségességét. Jelen kötet szerzői azok az oktatók, akik ezen a két területen tevékenykedtek és tevékenykednek ma is.

Hidasi Judit racionális, határozott, fáradhatatlan és optimizmust sugárzó vezető, ugyanakkor kedves és segítőkész kolléga. Olyan ember, akiről azt szokás mondani, hogy két lábbal áll a földön. Mindazonáltal gyanítható, hogy az acélos felszín alatt, lelke legmélyén ő is javíthatatlanul romantikus lélek, máskülönben miért is választotta volna az európaiaktól olyannyira különböző, „egzotikus” japán nyelv és kultúra tanulmányozását. Kívánjuk tehát, hogy oktatói és tudományos tevékenysége a jövőben is egyesítse az alkotó egyéniségekre oly jellemző két fontos alkotóelemet: a racionális egzakttságot és a romantikus fantáziát.

Boldog születésnapot! O-tanjöbi omedetö gozaimasu!

お誕生日おめでとうございます。

Dr. Székács Anna
tanszékvezető

Recenzió Hidasi Judit két könyvéről

Intercultural Communication. An Outline. Sangensha. Tokyo, 2005. 194 p.

Interkulturális kommunikáció. Scolar. Budapest, 2004. 167 p.

(...) A mű érdekessége abban rejlik, hogy a szerző nem híg szociológiai és politológiai statisztikákkal és közhelyekkel „szórakoztatja” az olvasót, amivel minden sztereotípiát meg annak az ellenkezőjét is be lehet bizonyítani, hanem nyelvészeti, nyelvelméleti háttérrel arra vállalkozik, hogy a kultúra és a kommunikáció viszonyáról a XXI. századi tudományos színvonalon adjon nem szakértőknek is érthető magyarázatot és elemzési módszertárat.

A fenn említett két cím két alapvetően hasonló publikációt idéz. A Japánban megjelent változat a felújított változat.

A szerző a bevezetésben teljességre törekszik, és kifejti, hogy célja egy olyan elmélet vázolása és olyan módszerek leírása, amelyek segítségével a kulturális megfigyelőkészségünk fejlődhet. Ennek megalapozásához felsorolja a

kultúra látható szimbólumait, azaz a tárgyakat és a nyelvet, valamint a rejtett kulturális szimbólumokat, mint a tér, az idő és hozzáfűzném a bühleri értelemben a személy kezelésére vonatkozó szabályokat. A kommunikáció kulturális hátteréhez felsorolja az érzékelésbeli és a kikövetkeztetett hiedelmeket, az emberi értékrendeket és az ebből levezetett társadalmi szabályokat, normákat és törvényeket, majd rátér az érzelmek, attitűdök és elvárások szerepére. A szimbólumok, metaforák, közmondások és mítoszok leírásával az iskolai oktatás is foglalkozik, de az emocionális intelligencia manapság se iskolai tananyag. Ezért igenis fontos, hogy legalább felnőtt korunkban foglalkozzunk az idegen kultúrák megfigyelésével és elemzésével, mivel ez ahhoz is hozzájárulhat, hogy az ember a saját környezetét és kommunikációs szokásait is alaposabban érzékelje.

Tudományos értelemben az interkulturális kommunikáció gyakran „nemzeti” szinten jelenik meg, de a sikeres csoportkommunikáció vagy egyéni kommunikáció feltételei ugyanazok. Így hát ezt a könyvet épp az emeli ki az interkulturális kommunikáció bevezetőinek tengeréből, hogy szerzője megalapozott nyelvészeti, kommunikációs és szemiotikai ismeretekkel rendelkező tudós.

A *multikulturalitás*, *interkulturalitás*, *transzkulturalitás* vitaköre egyre inkább arra fejlődik, hogy a globalizáció érdekében a transzkulturális struktúrák: a lehetséges szimbiózisok érdeklik a különböző tudományos projektumokat. Nyilvánvalóan nem nagyon produktív gondolkodás a „saját” és az „idegen” merev csatája, ennek ellenére fontos hangsúlyozni, hogy az egyéni, a csoportos és a nemzetközi kommunikációban ugyanaz a személy egyszerre lehet „saját” és „idegen”. Az eddigi nyelvészeti és szemiotikai előmunkálatok pedig elég jó eszköztárat adnak ahhoz, hogy kimutathassuk, hogy gyakran ugyanazon a nyelven és kultúrán belül is lehetnek olyan nagy különbségek, amelyek a multikulturális környezetben is megjelenhetnek.

Hogy konkrét példát említsek, a mosoly mint testbeszéd igencsak ismert kulturális különbség, de kontextustól függően sok szinten értékelhető. Amikor a mi egyetemünkön* a japán szakon bevezették a tanároknak a diákok által történő értékelését, akkor azt hittem, hogy majd a japán kollegákkal kapcsolatban megjegyzi a diákok, hogy indokolatlanul túl sokat mosolyognak. De egyáltalán nem így történt, hanem kiderült, hogy a diákok igenis örülnek, ha a japán tanárok kellemetlen szituációban is inkább mosolyognak; viszont negatívan megjegyzték, hogy a német tanerők közül néhányan még akkor se mosolyognak, amikor a diákok jót mondanak. Hosszas beszélgetés után kiderítettük, hogy a létező egyéni különbségek mellett az látszik, hogy a német tanerők szerint a diákok már felnőttek, és nem kell őket nevető arccal dicsérgetni, míg a japán kollegák ragaszkodtak ahhoz, hogy ez „iskolai szituáció”, a tanárok buzdító szerepet vesznek át, és nevető arccal biztatják a szegény nebulókat. Míg a külföldiek a japán mosolyt gyakran olyan technikának interpretálják, ahol is a kel-

* Eberhard Karls Universität Tübingen, Seminar für Japanologie

lemetlen szituáció elkerülésére indokolatlanul, sőt néha némi sunyisággal nevet valaki, addig az adott esetben a diákok megértették, hogy a japán kollegák a nevetéssel próbálják enyhíteni azt a hatalmi előnyüket, hogy ők már tudnak japánul: tehát itt egy „bagatellizációs” technikáról van szó, mint a szerző említi a 104. lapon.

A szerző ugyan hosszabb ideig élt Japánban, sőt ott megkapta a külföldieknek megadható legmagasabb kulturális kitüntetést is; de ebben a művében nem csak a japánokkal való kommunikációval foglalkozik, hiszen a sikeres transzfer feltételei mindenütt felhasználhatóak, és az oly sok egzotikummal felruházott Japán sem különleges eset.

Ha például a nemzetközi komikusok világáról elgondolkodunk, nem csoda, hogy a gyermeki szinten kommunikáló *Mr. Bean* mindenütt, még Japánban is nagy sikert ér el, hisz testbeszéde szinte univerzális; viszont az amerikai *Borat* című film sok helyen, ahol ennek a marcangoló iróniája nem ismeretes és az auto- és hetero-sztereotípiáknál „political correctness” uralkodik, nagy botrányt okozott (Hidasi 2004: 79).

A nemzetközi élet megterhelő oldalairól is beszámol a szerző, ugyanakkor optimista nézeteket vall. Származástól függetlenül vannak emberek, akik nagy kommunikációs tehetségek, és ezt idegen környezetben is jól tudják alkalmazni. De mit ajánl a szerző azoknak, akik úgy érzik, hogy nagyon sok konfliktust élnek át, és javítani szeretnének ezen?

Hidasi David Hoopes (1981) modelljéből indul ki, és szakaszos eljárást ajánl. Így ha az interkulturális folyamatot szakaszokra tagoljuk, akkor minden esetben fejleszthetők a készségek: etnocentrizmus, tudatosítás, megértés, elfogadás-tiszteletben tartás, értékelés-megbecsülés, szelektív alkalmazás, asszimiláció-alkalmazkodás, bikulturalizmus-multikulturalizmus. Meg kell azonban említeni, hogy minden ilyen irányú igyekezet kudarccal végződhet, ha a kommunikáció résztvevőinek társadalmi erőviszonyai – még a XXI. században is – nagyon eltérőek (lásd dzsender-különbségek, vagy a nagy és a kis nemzetek problémája).

A szerző a bevezetőben megemlíti, hogy a könyv húsz év kutatói és tanári munkájának eredménye, s így ajánlásom is kettős. A könyv mindkét változata érdekes a nemzetközi munkakörben dolgozóknak és tanulóknak is, akik szeretnének képet kapni a kulturális különbségekről és a transzkulturális folyosó megteremtésének lehetőségéről. Emellett a könyv nagyon érdekes lehet az interkulturális kommunikáció oktatóinak is, hisz a szerző az utolsó fejezetben felsorolja az oktatási tapasztalatait és felvázolja a leghatásosabb módszereket.

Eschbach-Szabó Viktória

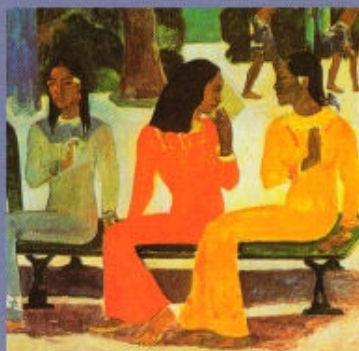
Eberhard Karls Universität Tübingen, Seminar für Japanologie.

Forrás: ModNyokt XIV. 124-6.

HIDASÍ JUDIT MUNKÁIBÓL

**Hidasi
Judit**

**Interkulturális
kommunikáció**

SCOLAR

2. KIADÁS

KELETI FÜZETEK

Dr. Hidasi Judit

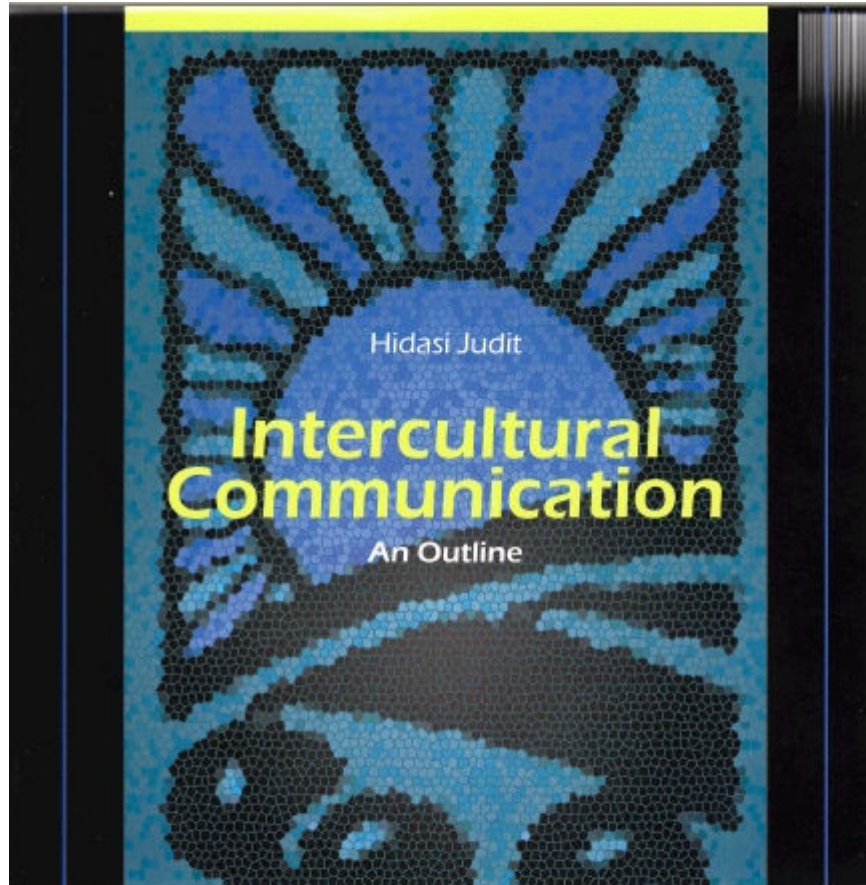
JAPÁN NYELVI DIMENZIÓK

Válogatott cikkek és
tanulmányok

KÜLKERESKEDELMI FŐISKOLA

「ここには異文化コミュニケーション研究の未来像がある。従来、ややもするとアメリカ社会の視点から述べられることの多かった異文化コミュニケーション研究だが、ヨーロッパ（ハンガリー）人の著者の立場はそのような枠組みを乗り越えて、より豊かな国際理解への道を示している。」

神田外語大学日本研究所所長 窪田高明

三元社

定価=本体 2000 円

Borítók:

1. Első külső: címlap
2. Első belső: fülszöveg
3. Hátsó belső: lista 53-90.
4. Hátsó külső: lista 1-52.

**MAGYAR NYELVÉSZ PÁLYAKÉPEK
ÉS ÖNVALLOMÁSOK**

85.

HIDAS I JUDIT

**Budapest
2009**

Magyar nyelvész pályaképek és önvallomások

Nem szokványos kiadványt ajánlunk az olvasó figyelmébe a *Magyar nyelvész pályaképek és önvallomások* című sorozatunkkal. Különlegessége – egyebek mellett – abban rejlik, hogy írott szöveg, video- és hangfelvétel együttesével mutatunk be közel száz hazai nyelvészt, továbbá a társtudományok néhány jeles képviselőjét, akiknek tudományos munkássága főleg az elmúlt század második felében teljessé vált ki, akik tudományos fokozatokat értek el, jelentős szakmai irányító és közéleti szerepet tölthettek be, országos, s számos esetben nemzetközi ismertséget, elismertséget szereztek.

Szakmai és emberi indíttatásból az MTA Nyelvtudományi Intézetének fonetikai osztályán végzett munkám mellett, a kísérleti fonetikában használt kép- és hangrögzítő eszközeink felhasználásával 1975-ben kezdtem pályatársaimról felvételeket készíteni. Így gyűlt össze az a jelentős videóanyag, melynek további feldolgozása és kiegészítése az ELTE Fonetikai Tanszékén végeztem 1986 és 2000 között. A szándék ma is töretlen, a munka folytatódik – kissé megváltozott keretek között. Elképzelésem megvalósításában munkatársaim közül többen működtek közre mind az intézetben, mind az egyetemen. Köszönet érte nekik éppúgy, mint nyelvész kollégáimnak, akik kedves tanítványi visszaemlékezésekkel, szakmai értékelésekkel, méltatásokkal járultak hozzá a nemes szándék és cél megvalósításához. Sajnálom, hogy pályatársaim közül többen nemet mondtak felkérésemre.

A pályaképeknek általunk választott formája – azaz a) hogy ki-kik személyesen önvallomásként szubjektíven beszélhessen pályájáról, szakmai tevékenységéről, megvalósított vagy csak megálmodott terveiről, b) hogy munkáinak bibliográfiája hitelesítse a megrajzolt pályaképet, c) hogy kortársi méltatást is adjunk róla – reményeink szerint hozzásegít a tudós személyiségek objektív megítéléséhez, aminek ugyanúgy szükségét éreztük a felvételek elindításakor, mint napjainkban is, és feltehetően még a jövőben sem lesz másképpen. Az emberi és szakmai minőség megítélése egyáltalán nem könnyű feladat, sohasem történik elfogulatlanul, tévedésektől mentesen. Az életpályák több dimenzióban való megvilágításával, úgy gondoljuk, hiteles forrásanyaghoz juttatjuk a jövő szakembereit. Ezzel nemcsak az itt bemutatkozó/bemutatott pályatársak reális megítélhetőségét segítjük, a pályaképekből szakmai munkájukhoz nélkülözhetetlen ismereteket meríthetnek, értékes tapasztalatokat szerezhetnek.

A videofelvételeken megörökített „külsőből”, a lélek tükröként megjelenő arcki-fejezésből, valamint az élőszó erejével kifejezett gondolatokból ránk sugárzó emberi habitus hatása lenyűgözőbb minden írott szövegnél. Látva, hallgatva és olvasva még nagyobb időtávlatban is „megelevenednek”, emberi közelségbe kerülnek. Egy „rázós”, emberpróbáló történelmi kornak voltak/vagyunk szellemi munkásai. A *Magyar nyelvész pályaképek és önvallomások* fontos kortörténeti dokumentum is az utánunk jövő értelmiségiek számára.

Budapest, 1994. november 15. – 1998. január 27. – 2004. január 29.

Bolla Kálmán

MAGYAR NYELVÉSZ PÁLYAKÉPEK ÉS ÖNVALLOMÁSOK

(Újabb felvételek)

folytatás a hátsó borítóról

53. BAŃCZEROWSKI JANUSZ	54. NYOMÁRKAY ISTVÁN
55. GADÁNYI KÁROLY	56. PUSZTAY JÁNOS
57. SUBOSITS ISTVÁN	58. H. TÓTH IMRE
59. BÉKÉSI IMRE	60. ÉDER ZOLTÁN
61. BÜKY LÁSZLÓ	62. RÉDEI KÁROLY
63. SZÉPE GYÖRGY	64. SZABÓ JÓZSEF
65. RÓNA-TAS ANDRÁS	66. SZENDE TAMÁS
67. ADAMIK TAMÁS	68. BENCÉDY JÓZSEF
69. WACHA IMRE	70. BOLLA KÁLMÁN
71. BÜKY BÉLA	72. BALÁZS GÉZA
73. BENCZE LÓRÁNT	74. KEMÉNY GÁBOR
75. ZIMÁNYI ÁRPÁD	76. HAVAS FERENC
77. FÖLDI ÉVA	78. CS. JÓNÁS ERZSÉBET
79. KLAUDY KINGA	80. LENDVAI ENDRE
81. É. KISS KATALIN	82. PRÓSZÉKY GÁBOR
83. KAKUK ZSUZSA	84. NYIRKOS ISTVÁN
85. HIDASI JUDIT	86. KESZLER BORBÁLA
87. ZOLTÁN ANDRÁS	88. BAKRÓ-NAGY MARIANNE
89. PÉNTEK JÁNOS	90. GULYA JÁNOS

Eddig megjelent füzetek:

1., 4., 6., 7., 8., 9.,
11., 12., 15., 17., 19.,
21., 23., 24., 26., 27., 28., 29.,
31., 33., 34., 35., 37., 38., 39.,
40., 42., 43., 44., 45., 48., 49.,
51., 52., 53., 54., 55., 56., 57., 58., 59.,
60., 61., 62., 63., 64., 66., 67., 68., 69.,
70., 71., 72., 73., 74., 75., 76., 77., 78., 79.,
83., 85., 87., 89., 90.

**MAGYAR NYELVÉSZ PÁLYAKÉPEK ÉS
ÖNVALLOMÁSOK**

1. BALÁZS JÁNOS	27. KÁROLY SÁNDOR
2. BALOGH DEZSŐ	28. KERESZTURY DEZSŐ
3. BALOGH LAJOS	29. KIEFER FERENC
4. BÁRCZI GÉZA	30. KISS LAJOS
5. BARTÓK JÁNOS	31. KOVALOVSKY MIKLÓS
6. BENKŐ LORÁND	32. LAKÓ GYÖRGY
7. BERCZKI GÁBOR	33. LŐRINCZE LAJOS
8. CZEGLÉDY KÁROLY	34. B. LŐRINCZY ÉVA
9. DEME LÁSZLÓ	35. MOLLAY KÁROLY
10. DEZSŐ LÁSZLÓ	36. MOLNÁR JÓZSEF
11. DOMOKOS PÁL PÉTER	37. NYÍRI ANTAL
12. DOMOKOS PÉTER	38. PAPP FERENC
13. ELEKFI LÁSZLÓ	39. PAPP LÁSZLÓ
14. ERDŐDI JÓZSEF	40. RÁCZ ENDRE
15. FÁBIÁN PÁL	41. J. SOLTÉSZ KATALIN
16. FOGARASI MIKLÓS	42. SZABÓ DÉNES
17. GREGOR FERENC	43. SZABÓ T. ATTILA
18. GRÉTSY LÁSZLÓ	44. SZATHMÁRI ISTVÁN
19. HADROVICS LÁSZLÓ	45. SZENDE ALADÁR
20. HAJDÚ MIHÁLY	46. TAMÁS LAJOS
21. HAJDÚ PÉTER	47. TELEGDI ZSIGMOND
22. HEGEDŰS JÓZSEF	48. TOMPA JÓZSEF
23. HERMAN JÓZSEF	49. VÉGH JÓZSEF
24. IMRE SAMU	50. VÉRTES O. ANDRÁS
25. JUHÁSZ JÓZSEF	51. ZSILKA JÁNOS
26. KÁLMÁN BÉLA	52. PÉTER MIHÁLY
